

Obsah – Sociálne poistenie č. 1/2014

Dôchodkové poistenie

[Zvyšovanie dôchodkových dávok a sociálneho dôchodku v roku 2014](#)

Výber poistného

[Zmeny tlačív výberu poistného](#)

Nemocenské poistenie:

[Uplatnenie nároku na nemocenské dávky](#)

[Výplata nemocenských dávok a prechod na SEPA úhrady v tuzemskom platobnom styku](#)

Poistenie v nezamestnanosti

[Legislatívne zmeny v oblasti dávky v nezamestnanosti od 1. januára 2014](#)

Úrazové poistenie

[Uplatnenie nároku na úrazovú dávku](#)

Poradňa

[Starobný dôchodok a práca v Rakúsku](#)

[Nepoberanie rodičovského príspevku matkou dieťaťa pri nároku na materské iného poistenca](#)

[Nárok starej matky dieťaťa na materské](#)

[Nárok na úrazový príplatok a PN-ka v ochrannnej lehote](#)

[Postup posudkového lekára pri kontrole posudzovania spôsobilosti na prácu](#)

Zvyšovanie dôchodkových dávok a sociálneho dôchodku v roku 2014

Tak ako v roku 2013, aj v roku 2014 sa dôchodkové dávky a sociálny dôchodok zvýšia **o pevnú sumu**. Podľa § 82 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov sa pevná suma zvýšenia každého druhu dôchodkovej dávky na rok 2014 určila v závislosti od **priemernej mesačnej sumy jednotlivého druhu dôchodkovej dávky** vykazanej Sociálnou poisťovňou k 30. júnu 2013 a od medziročného rastu spotrebiteľských cien a medziročného rastu priemernej mesačnej

mzdy v hospodárstve Slovenskej republiky vykázaných Štatistickým úradom Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2013.

Pevné sumy zvýšenia sú stanovené opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 329/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky a percento zvýšenia úrazovej renty v roku 2014, v ktorom sú taxatívne vymenované jednotlivé druhy dôchodkových dávok, ktoré sa zvyšujú, a sumy ich zvýšenia.

Druhy dôchodkových dávok, ktoré sa zvyšujú, a sumy ich zvýšenia

Dôchodkové dávky sa v roku 2014 zvyšujú o pevné sumy takto:

Starobný dôchodok o	8,80 eura
Starobný dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice o	2,70 eura
Predčasný starobný dôchodok o	8,90 eura
Predčasný starobný dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice o	3,30 eura
Invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% o	7,80 eura
Invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70% - vyplácaný v sume jednej polovice o	2,80 eura
Invalidný dôchodok, za ktorý sa považuje pôvodne priznaný dôchodok za výsluhu rokov, o	7,80 eura
Invalidný dôchodok, za ktorý sa považuje pôvodne priznaný dôchodok za výsluhu rokov, vyplácaný v sume jednej polovice o	2,80 eura
Invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70% o	4,50 eura
Invalidný dôchodok priznaný z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť najviac o 70% - vyplácaný v sume jednej polovice o	1,80 eura
Vdovský dôchodok o	5,70 eura
Vdovský dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice o	2,50 eura
Vdovecký dôchodok	5,70 eura
Vdovecký dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice o	2,50 eura
Sirotský dôchodok o	3,00 eura
Sirotský dôchodok vyplácaný v sume jednej polovice o	1,50 eura
Sociálny dôchodok o	10,10 eura

Podľa § 82 ods. 19 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 252/2012 Z. z. sa v roku 2014 **nezvyšujú** vdovské dôchodky, vdovecké dôchodky a sirotské dôchodky, ktoré boli vymerané zo starobného dôchodku, predčasného starobného dôchodku alebo invalidného dôchodku, **ktorý už bol zvýšený** v roku 2014.

Príklad:

Poberateľke predčasného starobného dôchodku priznaného od 7. mája 2013, ktorý sa k 1. januáru 2014 vypláca v sume 407,50 EUR mesačne, sa od 1. januára 2014 zvýši suma predčasného starobného dôchodku o 8,90 EUR na 416,40 EUR mesačne.

Vdovecký dôchodok sa vdovcovi po tejto poberateľke predčasného starobného dôchodku, ktorá zomrie 12. marca 2014, t. j. až po dni zvýšenia dôchodku v roku 2014, prizná od 12. marca 2014 v sume 249,90 EUR ($416,40 \times 60\% = 249,90$).

Vdovecký dôchodok sa v roku 2014 nezvýši, pretože predčasný starobný dôchodok, z ktorého bol vymeraný, v roku 2014 už bol zvýšený.

Dátum zvýšenia dôchodkovej dávky

Dátum zvýšenia dôchodkovej dávky závisí odo dňa priznania dôchodkovej dávky a od dátumu vzniku nároku na jej výplatu. Vychádzajúc z uvedeného **dňom zvýšenia dôchodkových dávok v roku 2014 je:**

- **1. január 2014**, ak bola dôchodková dávka priznaná pred 1. januárom 2014 a k tomuto dňu sa aj vypláca,
- **deň priznania dôchodkovej dávky**, ak sa prizná v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014,
- **deň opätovného vzniku nároku na výplatu dôchodkovej dávky**, ak sa dôchodková dávka nevyplácala k 1. januáru 2014 z dôvodu, že zanikol nárok na jej výplatu,
- **deň vzniku nároku na výplatu starobného dôchodku a invalidného dôchodku**, ktorý sa v kalendárnom roku 2014 nevyplácal z dôvodu poskytovania náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca alebo nemocenského, ktoré boli priznané pred vznikom nároku na tento dôchodok.

Príklad:

Poistenke sa od 18. októbra 2014 začne poskytovať nemocenské, ktorého výplata bude trvať až do 31. augusta 2015. Poistenka splní podmienky nároku na starobný dôchodok 15. decembra 2014. Starobný dôchodok sa začne vyplácať až od 1. septembra 2015. Starobný dôchodok sa od 1. septembra 2015 zvýši aj o pevnú sumu 8,80 EUR za kalendárny rok 2014.

Zvýšenie dôchodkových dávok, ktorých suma bola určená s prihliadnutím na obdobie poistenia získané v cudzine

Dôchodkové dávky priznané podľa medzinárodných zmlúv o sociálnom poistení alebo podľa právnych predpisov Európskej únie, ktoré sú vyplácané zo sociálneho poistenia Slovenskej republiky v pomernej sume (**čiastkové dôchodky**) a čiastkové dôchodky **upravené pre súbeh s inou dôchodkovou dávkou** podľa § 56 a § 64 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov alebo podľa § 81 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov sa v roku 2014 zvýšia **o pomernú časť pevnej sumy ustanovenej podľa druhu príslušnej dôchodkovej dávky, ktorá zodpovedá pomernej časti, v akej sa priznal čiastkový dôchodok podľa právnych**

predpisov Slovenskej republiky (koeficient). Suma zvýšenia dôchodkovej dávky, ktorá bola určená koeficientom, sa zaokrúhľuje na 10 eurocentov nahor.

Príklad:

Pomerná časť starobného dôchodku priznaného od 2. júla 2013 v sume 125,60 EUR mesačne bola určená koeficientom 0,17939000. Od 1. januára 2014 sa tento starobný dôchodok zvýši o 1,60 EUR mesačne na 127,20 EUR mesačne ($8,80 \times 0,17939000 = 1,578632$, po zaokrúhlení 1,60).

Zvýšenie dôchodkových dávok upravených z dôvodu jediného zdroja príjmu

Pevná suma zvýšenia dôchodkovej dávky, ktorá bola upravená z dôvodu jediného zdroja príjmu, sa nepripočíta k mesačnej sume dôchodkovej dávky, ktorá sa vypláca, ale pripočíta sa k sume dôchodkovej dávky, ktorá by patrila pred jej úpravou z dôvodu jediného zdroja príjmu. Ak suma dôchodkovej dávky po jej zvýšení presiahne sumu, na ktorú sa zvyšuje z dôvodu jediného zdroja príjmu, zvýšenie z dôvodu jediného zdroja príjmu od 1. januára 2014 už nepatrí.

Príklad:

Suma starobného dôchodku po odpočítaní sumy zvýšenia z dôvodu jediného zdroja príjmu k 1. januáru 2014 je 146,80 EUR mesačne.

Od 1. januára 2014 sa starobný dôchodok zvýši o 8,80 EUR na 155,60 EUR mesačne. Pretože suma zvýšeného starobného dôchodku je vyššia ako suma starobného dôchodku upraveného z dôvodu jediného zdroja príjmu, ktorá je 153,90 EUR, zanikne nárok na zvýšenie dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu. Starobný dôchodok sa bude vyplácať v sume 155,60 EUR mesačne.

Zvýšenie dôchodkových dávok pri súbehu nárokov na ich výplatu

Ak sa k 1. januáru 2014 vyplácajú dve alebo viac dôchodkových dávok, o pevnú sumu sa zvýši každá v závislosti od jej druhu a od skutočnosti, či ide o dôchodkovú dávku, ktorá nie je vyplácaná z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok v sume jednej polovice alebo ide o dávku, ktorá je vyplácaná z dôvodu súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok v sume jednej polovice.

Ak priznaním dôchodkovej dávky alebo dôchodkových dávok v období od 1. januára 2014 do 31. decembra 2014 dôjde k súbehu nárokov na výplatu dôchodkových dávok, priznaná dôchodková dávka sa zvýši o pevnú sumu patriacu podľa jej druhu. Po jej zvýšení sa posúdi nárok na výplatu dôchodkových dávok v súbehu podľa § 81 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Vyššia dôchodková dávka sa bude vyplácať v plnej sume a nižšia sa bude vyplácať v sume jednej polovice.

Príklad:

Poberateľke predčasného starobného dôchodku priznaného od 7. mája 2013 v sume 407,50 EUR mesačne bol od 22. novembra 2013 priznaný vdovský dôchodok v sume 340,40 EUR mesačne. Nakoľko suma priznaného vdovského dôchodku bola nižšia ako suma predčasného starobného dôchodku, z dôvodu súbehu týchto dôchodkových dávok sa vdovský dôchodok odo dňa priznania vypláca v sume jednej polovice, t.j. v sume 170,20 EUR mesačne.

Od 1. januára 2014 sa suma predčasného starobného dôchodku vyplácaná k 1. januáru 2014 v plnej sume zvýši o 8,90 EUR na 416,40 EUR mesačne a suma vdovského dôchodku vyplácaná k 1. januáru 2014 v sume jednej polovice zvýši o 2,50 EUR na 172,70 EUR mesačne.

Ďalšie spoločné zásady zvýšenia

O zvýšení dôchodkových dávok vyplácaných k 1. januáru 2014, ktorých sa zvýšenie týka, **nie je potrebné žiadať**. Dôchodkové dávky sa zvýšia priamo zo zákona. Ústredie Sociálnej poisťovne, rovnako aj pobočky Sociálnej poisťovne, ktoré sú príslušné rozhodnúť o zvýšení sociálneho dôchodku, o zvýšení **vydajú písomné rozhodnutie**, ktoré v priebehu mesiaca január 2014 zašlú priamo poberateľovi dôchodkovej dávky.

Zvýšenie patrí od 1. januára 2014. Dôchodková dávka vo zvýšenej sume bude vyplatená prvý raz vo výplatnom termíne v mesiaci január 2014 spôsobom, akým bola vyplácaná pred 1. januárom 2014. Zároveň bude poukázaný aj doplatok na zvýšení za obdobie od 1. januára 2014 do dňa predchádzajúceho výplatnému termínu dôchodkovej dávky v januári 2014.

O zvýšení dôchodkových dávok, ktoré budú priznané odo dňa spadajúceho do obdobia po 31. decembri 2013, sa rozhodne v rámci konania o priznaní dôchodku. Dôchodková dávka sa o pevnú sumu podľa jej druhu zvýši odo dňa jej priznania.

Mgr. Monika Celderová
sekcie dôchodkového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Zmeny tlačív výberu poistného

Sociálna poisťovňa v súvislosti s novelou zákona o sociálnom poistení účinnou od 1. januára 2014 pripravila pre zamestnávateľov zmeny tlačív „Registračný list fyzickej osoby“ (RLFO) a „Registračný list zamestnávateľa“ (RLZ). Na tlačivo RLFO pribudla nová rubrika s názvom: „**Zamestnanec, ktorý je štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50% účasť na majetku zamestnávateľa**“.

Podľa § 231 ods. 1 písm. o) novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení je zamestnávateľ od 1. 1. 2014 povinný oznámiť organizačnej zložke Sociálnej poisťovne pri plnení povinnosti podľa § 231 ods. 1 písm. b), že jeho zamestnanec je štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa alebo členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa, ako aj každú zmenu týchto skutočností do ôsmich dní od tejto zmeny. Podľa § 293db tejto novely zamestnávateľ zamestnanca, ktorý **je k 31. decembru 2013** a po tomto dni štatutárnym orgánom zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku

zamestnávateľa alebo ktorý je členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50 % účasť na majetku zamestnávateľa, je povinný oznámiť túto skutočnosť organizačnej zložke Sociálnej poisťovne **do 31. januára 2014**. Uvedené zamestnávateľ oznamuje prostredníctvom RLFO – zmena, vyplnením oddielu č. 4 (1 – áno, 0 – nie).

4. Doplnujúce údaje (zamestnanec)			
Zamestnanec, ktorý je štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu zamestnávateľa a má najmenej 50% účasť na majetku zamestnávateľa	☐	Zamestnanec zamestnávateľa podľa § 7 ods. 2	☐

Ďalšou novou rubrikou je: **„Zamestnanec zamestnávateľa podľa §7 ods. 2“**.

Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ak zamestnávateľom nie je fyzická osoba alebo právnická osoba podľa § 7 ods. 1, funkciu zamestnávateľa plní platiteľ príjmu zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov.

Podľa § 60 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ak zamestnávateľ nesplnil povinnosť platiť a odvádzať poistné na dôchodkové poistenie, podmienka zaplatenia poistného na dôchodkové poistenie u zamestnanca sa považuje za splnenú; to neplatí, ak si túto povinnosť nesplnil zamestnávateľ uvedený v § 7 ods. 2.

Podľa dôvodovej správy k návrhu zákona č. 543/2010 Z. z. účinného od 1. januára 2011, sa vetou uvedenou za bodkočiarkou navrhuje, aby obdobím dôchodkového poistenia nebolo obdobie, za ktoré nebolo zaplatené poistné na dôchodkové poistenie, ak povinnosti zamestnávateľa, a teda aj platiteľa dane, si plnil poistenec za seba sám.

Funkciu zamestnávateľa plní platiteľ príjmu zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z. z. v znení zákona č. 534/2005 Z. z., ak tento platiteľ nie je zamestnávateľom vo vzťahu k fyzickej osobe, ktorej vyplatí príjem. Ide napríklad o platiteľa príjmu, ktorý je aj zamestnancom, ktorému sa príjem má vyplatiť; napríklad likvidátor, správca konkurznej podstaty. Postavenie zamestnávateľa podľa § 7 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov má aj napríklad

- platiteľ podnikového štipendia,
- platiteľ príjmov, ktoré poberá osoba, na ktorú prešlo zo zamestnanca právo na tieto príjmy (mzdové nároky po smrti zamestnanca, ktoré prechádzajú na jeho manžela, deti a rodičov, ak s ním žili v čase smrti v domácnosti),
- užívateľský zamestnávateľ – platiteľ príjmu občanovi tretieho štátu (štátu, s ktorým Slovenská republika nemá uzavretú medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky). Ide o zamestnanca, ktorý vykonáva prácu na území Slovenskej republiky pre slovenského užívateľského zamestnávateľa, a má právo na príjem zo závislej činnosti zdaňovaný podľa príslušných ustanovení zákona o dani z príjmov na základe právneho vzťahu uzatvoreného s treťou fyzickou osobou alebo právnickou osobou, ktorá má sídlo mimo Európskej únie alebo v štáte nezmluvnej cudziny. Občan tretieho štátu je zamestnancom na

účely sociálneho poistenia a zamestnávateľom na účely sociálneho poistenia v tomto prípade je užívateľský zamestnávateľ so sídlom na území Slovenskej republiky,

- správca bytov - Styk vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome so správcom zabezpečuje zástupca vlastníkov bytov, zvolený na schôdzi vlastníkov bytov a nebytových priestorov v dome (§ 8a ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov). Pokiaľ zástupcovi vlastníkov bytov z právneho vzťahu vyplýva právo na príjem zo závislej činnosti podľa § 5 ods. 1 písm. a) až h), ods. 2 alebo ods. 3 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov, nadobúda zástupca vlastníkov bytov postavenie zamestnanca a zamestnávateľ – platiteľ príjmu - prihlasuje túto fyzickú osobu do registra poistencov a sporiteľov starobného dôchodkového sporenia. Podľa vyjadrenia Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky odmeny zástupcu vlastníkov bytov vyplácané prostredníctvom správcu bytov [§ 5 ods. 1 písm. g) zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov] sú príjem zo závislej činnosti, nakoľko zástupca pri výkone činnosti postupuje podľa pokynov a príkazov vlastníkov bytov, ktorí si ho zvolili. Ako zamestnávateľ a platiteľ dane vystupuje správca bytov (§ 5 ods. 2 zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov), ktorý vyplácanie odmeny vykonáva sprostredkované za vlastníkov bytov.

Okrem zmien vyplývajúcich priamo z novely zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa mení tlačivá aj v súvislosti s projektom SEPA, ktorého cieľom je zjednotenie pravidiel a štandardov pri realizácii bezhotovostných platieb. Základným cieľom SEPA je, zjednodušene povedané, faktické zrušenie hraníc pre realizáciu bezhotovostných platieb v mene euro. Na nových tlačivách sa z tohto dôvodu uvádza číslo bankového účtu už len vo forme **IBAN**.

Tlačivo slúžiace výlučne pre zamestnávateľa (RLZ) obsahuje nasledovné zmeny: v rámci oddielu č. 7 s názvom „Štatutárni zástupcovia zamestnávateľa (PO + OZ + ZZ)“ boli doplnené rubriky s názvom „Dátum od“ a „Dátum do“, ktoré slúžia na oznámenie obdobia, počas ktorého plní štatutárny zástupca svoju funkciu.

Nové tlačivá sú dostupné na webovej stránke Sociálnej poisťovne, v časti „[Formuláre](#)“.

Jozef Vrana,
odbor výberu poistného,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Uplatnenie nároku na nemocenské dávky

Na záver nášho seriálu o nemocenských dávkach si vysvetlíme, ako treba postupovať pri uplatnení nároku na nemocenské dávky a na akých tlačivách sa nárok na nemocenské dávky uplatňuje.

Žiadateľ o nemocenskú dávku je povinný preukázať skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku a nárok na jej výplatu spôsobom určeným Sociálnou poisťovňou. Žiadosť o priznanie nemocenskej dávky sa podáva na tlačive určenom Sociálnou poisťovňou. Tlač žiadostí o nemocenské dávky zabezpečuje Sociálna poisťovňa a následne aj ich distribúciu príslušným poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, t. j. ošetrovateľom lekárom.

Žiadosť o nemocenskú dávku vystavuje v súvislosti so vznikom dôvodu na poskytnutie nemocenskej dávky oprávnený lekár. V prípade, ak si poistenec chce uplatniť nárok na nemocenskú dávku z viacerých nemocenských poistení, napr. zo zamestnania a z dobrovoľného nemocenského poistenia, oprávnený lekár vystaví žiadosť o nemocenskú dávku osobitne pre každé z nich.

Uplatnenie nároku na nemocenské

Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti je povinný potvrdzovať dočasnú pracovnú neschopnosť poistenca na päťdielnom tlačive **Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti**.

Nárok na nemocenské sa uplatňuje prostredníctvom II. dielu tlačiva Potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti – Žiadosť o nemocenské a o úrazový príplatok. Žiadateľ o nemocenské na tlačive vyznačí znakom „x“, o akú dávku žiada a vypíše a podpíše vyhlásenie na zadnej strane tlačiva. Zamestnanec, ktorý si uplatňuje nárok na výplatu nemocenského z ochrannnej lehoty, povinne nemocensky poistenej samostatne zárobkovo činná osoba a dobrovoľne nemocensky poistená osoba odovzdajú tento diel potvrdenia ihneď po jeho vystavení a podpísaní príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne. Zamestnanci odovzdajú tento diel potvrdenia príslušnej pobočky iba v prípade, ak dočasná pracovná neschopnosť trvá viac ako 10 kalendárnych dní, a to prostredníctvom svojho zamestnávateľa, nakoľko zamestnávateľ je povinný postúpiť potvrdený II. diel potvrdenia príslušnej pobočky najneskôr do troch dní po 10. dni trvania dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca.

Ak dočasná pracovná neschopnosť poistenca vznikla v dôsledku úrazu, poistenec je povinný priložiť k II. dielu potvrdenia vyplnené a podpísané tlačivo **Hlásenie úrazu na účely nemocenského**. Žiadateľ o nemocenské si môže uvedené tlačivo vytlačiť z internetovej stránky Sociálnej poisťovne alebo môže požiadať príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne o poskytnutie tohto tlačiva. Nárok na nemocenské pri dočasnej pracovnej neschopnosti, ktorá vznikla v dôsledku úrazu, môže byť posúdený až po doručení vyplneného tlačiva pobočke Sociálnej poisťovne.

Ak dočasná pracovná neschopnosť pokračuje v nasledujúcom kalendárnom mesiaci, na účely výplaty nemocenského je potrebné doručiť pobočke Sociálnej poisťovne tlačivo **Preukaz o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti**, ktoré vystaví ošetrovateľ lekár k poslednému dňu aktuálneho mesiaca. Bez predloženia Preukazu o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti, resp. IV. dielu tlačiva Potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti Hlásenie zamestnávateľovi a pobočke Sociálnej poisťovne o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, ktoré oprávnený lekár potvrdí a odovzdá poistencovi pri ukončení dočasnej pracovnej neschopnosti, pobočka Sociálnej poisťovne nemocenské nevyplatí. Poistenec je pred odovzdaním Preukazu o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti a IV. dielu potvrdenia príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne na tlačive podpísať vyhlásenie, že nezatajil žiadnu rozhodujúcu skutočnosť na priznanie a výplatu nemocenského.

Ak dočasná pracovná neschopnosť trvala viac ako 10 dní, zamestnanec predloží IV. diel potvrdenia na potvrdenie svojmu zamestnávateľovi a zašle ho príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Ostatní poistenci odovzdajú IV. diel potvrdenia príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne.

Uplatnenie nároku na ošetrovné

Oprávnený lekár ošetrovanej osoby, resp. dieťaťa do 10 rokov veku, je povinný potvrdzovať dočasnú nemožnosť výkonu zárobkovej činnosti poistenca z dôvodu potreby osobného a celodenného ošetrovania chorej osoby (vymedzenej zákonom č. 461/2003 z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov) alebo z dôvodu potreby osobnej a celodennej starostlivosti o dieťa do 10 rokov veku na dvojdielnom tlačive Sociálnej poisťovne **Žiadosť o ošetrovné**.

Poistenec, ktorý si chce uplatniť nárok na výplatu ošetrovného, vyplní na I. diele žiadosti o ošetrovné v časti „Vyplní poistenec“ vyznačené údaje a zašle ho príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne, pričom tak isto, ako v prípade uplatnenia nároku na ostatné nemocenské dávky, je povinný pred odovzdaním žiadosti vypísať údaje vo vyhlásení na zadnej strane tlačiva, t. j. či si uplatňuje nárok na dávku zo súbehu poistení a spôsob poukazovania dávky, a podpísať ho. Zamestnanec predloží žiadosť o ošetrovné pred odovzdaním príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne na potvrdenie svojmu zamestnávateľovi.

II. diel žiadosti o ošetrovné – potvrdenie o skončení potreby osobného a celodenného ošetrovania/starostlivosti odovzdá poistenec ihneď po vyplnení príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Zamestnanec dá aj tento diel tlačiva pred odovzdaním príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne na potvrdenie svojmu zamestnávateľovi.

Uplatnenie nároku na materské

Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti – gynekológ je povinný potvrdzovať dočasnú nemožnosť výkonu zárobkovej činnosti poistenyne z dôvodu tehotenstva alebo materstva na tlačive **Žiadosť o materské**. Poistenyňa, ktorá si uplatňuje nárok na výplatu materského, odovzdá žiadosť príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. V časti B. na prednej strane žiadosti poistenyňa uvedie deň, od ktorého si uplatňuje nárok na materské. Tak, ako aj pri uplatnení nároku na ostatné nemocenské dávky, je povinná pred odovzdaním žiadosti vypísať a podpísať vyhlásenie na zadnej strane tlačiva.

Ak si nárok na materské uplatňuje iný poistenec, žiadosť o materské poskytne tomuto poistencovi príslušná pobočka Sociálnej poisťovne. Iný poistenec uvedie deň, od ktorého si uplatňuje nárok na materské v časti C. na prednej strane žiadosti a pred odovzdaním žiadosti je povinný vypísať a podpísať vyhlásenie na zadnej strane tlačiva.

Ak si nárok na materské uplatňuje zamestnankyňa/zamestnanec, pred odovzdaním príslušnej pobočke predloží žiadosť na potvrdenie svojmu zamestnávateľovi.

Po narodení dieťaťa je potrebné oznámiť pobočke Sociálnej poisťovne jeho rodné číslo, v opačnom prípade sa materské nebude vyplácať.

Uplatnenie nároku na vyrovnávaciu dávku

Oprávnený lekár je povinný potvrdiť dočasnú nemožnosť výkonu doterajšej práce zamestnankyni, ktorá je tehotná alebo po pôrode, z dôvodu, že práca, ktorú predtým vykonávala, je takejto žene zakázaná alebo podľa lekárskeho posudku ohrozuje jej tehotenstvo alebo materstvo na tlačive **Žiadosť o vyrovnávaciu dávku**. Zamestnankyňa je povinná pred uplatnením nároku na vyrovnávaciu dávku v príslušnej pobočke Sociálnej poisťovni, predložiť uvedené tlačivo na potvrdenie svojmu zamestnávateľovi. Tak, ako aj pri uplatnení nároku na ostatné nemocenské dávky, je povinná pred odovzdaním žiadosti vypísať a podpísať vyhlásenie na zadnej strane tlačiva.

Ďalšie dôležité informácie

Na všetkých žiadostiach o nemocenské dávky sú na zadných stranách uvedené informácie pre poistencov o podmienkach nároku na jednotlivé nemocenské dávky. Žiadateľ o nemocenskú dávku nesmie údaje potvrdené oprávneným lekárom na žiadosti o nemocenskú dávku upravovať ani prepisovať, nakoľko ide o verejnú listinu.

Nemocenské dávky vyplácajú pobočky Sociálnej poisťovne mesačne pozadu v lehotách určených Sociálnou poisťovňou. Dávky poukazujú na účet príjemcu v banke alebo v pobočke zahraničnej banky. Na žiadosť príjemcu nemocenskej dávky sa dávka vypláca v hotovosti, t. j. poštovou poukážkou alebo poštovým okruhom. Na písomnú žiadosť poberateľa nemocenskej dávky sa dávka poukazuje na účet manžela/manželky v banke alebo v pobočke zahraničnej banky, ak má v čase poberania nemocenskej dávky právo disponovať s finančnými prostriedkami na tomto účte, a ak s týmto spôsobom poukazovania nemocenskej dávky manžel/manželka súhlasí. Ak žiadateľ o nemocenskú dávku uvedie číslo účtu, pri ktorom vznikne pochybnosť o jeho vlastníctve, príslušná pobočka Sociálnej poisťovne ho vyzve preukázať vlastníctvo účtu a dávku vyplatí až po overení tejto skutočnosti.

Na základe predloženej žiadosti sa začína konanie o nároku na nemocenskú dávku. Za deň začatia konania sa považuje deň, keď bola žiadosť o nemocenskú dávku doručená miestne príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne. Pobočka Sociálnej poisťovne má na vydanie rozhodnutia 60 dňovú lehotu (v prípade, ak ide o mimoriadne zložitý prípad môže pobočka Sociálnej poisťovne túto lehotu predĺžiť najviac o 60 dní, o čom musí účastníka konania informovať). V prípade, ak žiadosť spĺňa všetky náležitosti, a ak má pobočka Sociálnej poisťovne k dispozícii všetky potrebné podklady, potrebné k posúdeniu nároku na dávku, vydá rozhodnutie vo veci nároku na nemocenskú dávku bezodkladne.

Miestna príslušnosť pobočky Sociálnej poisťovne v konaní o nároku na nemocenské dávky sa v prípade, ak ide o zamestnanca určuje miestom útvaru zamestnávateľa, ktorý vedie evidenciu miezd alebo sídlom zamestnávateľa, ak evidenciu miezd vedie iná právnická alebo fyzická osoba. V prípade samostatne zárobkovo činnnej osoby a dobrovoľne nemocensky poistenej osoby sa miestna príslušnosť pobočky Sociálnej poisťovne určuje podľa miesta trvalého pobytu fyzickej osoby.

Aby mohla byť nemocenská dávka za predchádzajúci mesiac vyplatená v nasledujúcom kalendárnom mesiaci, k výplate nemocenského je potrebné príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne predložiť doklady preukazujúce nárok na výplatu nemocenského (Preukaz o trvaní dočasnej pracovnej neschopnosti alebo IV. diel Potvrdenia o dočasnej pracovnej neschopnosti Hlásenie o skončení dočasnej pracovnej neschopnosti, resp. II. diel Žiadosti o ošetrovné Potvrdenie o skončení potreby osobného a celodenného ošetrovania/starostlivosti) spravidla do 3. až 5. dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa dávka vypláca.

Ing. Diana Ďurišová,
odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Výplata nemocenských dávok a prechod na SEPA úhrady v tuzemskom platobnom styku

Na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a rady EÚ č. 260/2012 bol stanovený konečný dátum prechodu na SEPA úhrady na 1. február 2014. **SEPA - Single Euro Payments Area** (Jednotná oblasť platieb v eurách) - je projekt, ktorého cieľom je zavedenie jednotných pravidiel a štandardov. Jednoducho povedané, ide o odstránenie rozdielov pri realizácii tuzemských platieb a cezhraničných medzibankových platieb v mene euro vo všetkých SEPA krajinách (krajiný Európskej únie, Island, Nórsko, Lichtenštajnsko, Švajčiarsko, Monako).

Od 1. februára 2014 sa teda všetky tuzemské bankové platby v mene euro stanú SEPA platbami a budú na ne uplatňované SEPA pravidlá. **Počnúc 1. februárom 2014 sa vzťahuje povinnosť uvádzať v komunikácii so Sociálnou poisťovňou číslo účtu vo formáte IBAN** v prípade bankových prevodov pri tuzemských platbách. V súčasnosti sa IBAN formát používa iba pri cezhraničných platbách.

Príklad:

- v súčasnosti používané čísla bankových účtov (BBAN formát):
4123456789/7500
- číslo účtu vo formáte IBAN:
SK76 7500 0000 0041 2345 6789

V prípade potreby je možné obrátiť sa na pobočku banky, v ktorej má poberateľ nemocenskej dávky vedený bankový účet, prípadne použiť konvertor bankových účtov na IBAN formát, ktorý je zverejnený na webovej stránke Národnej banky Slovenska: <http://www.nbs.sk/sk/platobne-systemy/iban/vypocet-a-kontrola-iban-pre-slovensku-republiku>

Čísla účtov v BBAN formáte uvedené na žiadostiach o nemocenské dávky, predložené do 31. januára 2014, budú automatizovane prekonvertované do IBAN formátu bez potreby ich dodatočného oznamovania zo strany poberateľa nemocenskej dávky.

Na žiadostiach o nemocenské dávky, ktoré klienti predložia od 1. februára 2014 je potrebné uvádzať číslo účtu v IBAN formáte.

Ing. Mária Mesarošová,
odbor nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Legislatívne zmeny v oblasti dávky v nezamestnanosti od 1. januára 2014

Rozsiahla novela zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov účinná vo svojej najväčšej časti od 1. januára 2014 zasahuje aj do oblasti dávok v nezamestnanosti. V tomto článku si podrobnejšie rozoberieme tie ustanovenia, ktoré upravujú najmä **zavedenie tolerancie** pri posudzovaní nároku na dávku v nezamestnanosti dobrovoľne poistených osôb v nezamestnanosti (bude sa tolerovať nezaplatenie poistného na poistenie v nezamestnanosti v sume nižšej ako 5 EUR) a zmenu spôsobu určovania výšky dávky v nezamestnanosti osôb starajúcich sa o deti a čerpajúcich materskú a rodičovskú dovolenku (pri výpočte sa v niektorých prípadoch nebude zohľadňovať prípadný nižší zárobok dosahovaný počas čerpania materskej a rodičovskej dovolenky).

Započítanie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti

Nárok na dávku v nezamestnanosti je podmienený dosiahnutím zákonom vyžadovanej doby poistenia v nezamestnanosti v období troch rokov pred zaradením nezamestnanej osoby do evidencie uchádzačov o zamestnanie. Na splnenie podmienok nároku je potrebné získať dobu poistenia v nezamestnanosti v rozsahu 730 dní, pričom túto je možné získať z povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca alebo z dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti. V prípade povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca sa podmienka zaplatenia poistného na poistenie v nezamestnanosti neskúma, avšak pri dobrovoľnom poistení v nezamestnanosti je podstatné, kedy došlo k zaplateniu poistného a či bolo zaplatené v správnej sume.

Dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti je totiž možné zohľadniť iba v prípade správneho a včasného zaplatenia poistného na poistenie v nezamestnanosti. Poistné je splatné do ôsmeho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Tá časť obdobia dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti, za ktorú nie je zaplatené poistné najneskôr v posledný deň splatnosti poistného a v správnej výške, nemôže byť zohľadnená pri posudzovaní splnenia podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti a ani pri určovaní jej výšky, ak tento nárok vznikne.

Spomínaná novela zavádza od 1. januára 2014 zjemnenie podmienky zaplatenia poistného na poistenie v nezamestnanosti. **Podmienka zaplatenia poistného na poistenie v nezamestnanosti sa bude považovať za splnenú, ak suma dlžného poistného na poistenie v nezamestnanosti bude**

v úhrne nižšia ako 5 eur. Sleduje sa pritom výlučne nedoplatok na poistnom na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie tohto poistenia spadajúce do posudzovaného obdobia. V prípade, ak by bol celkový nedoplatok klienta na poistnom na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti rovný alebo väčší ako 5 eur, ale tento celkový nedoplatok by bol za dlhšie časové obdobie, nebránilo by to započítaniu obdobia dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti spadajúceho do posudzovaného obdobia pri posúdení nároku na dávku v nezamestnanosti, ak by nedoplatok z dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti spadajúceho do posudzovaného obdobia bol v úhrne nižší ako 5 eur.

Zjemňujúcu podmienku pri započítaní dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti je možné uplatniť iba v prípade, ak **zaradenie klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie nastane po 31. decembri 2013**, t.j. najskôr od 1. januára 2014. Pri splnení tejto podmienky sa potom sleduje nedoplatok na poistnom na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti spadajúce aj do obdobia pred 1. januárom 2014.

Príklad č. 1

Zaradenie klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. januára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

Dosiahnutá doba poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období:

Dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. januára 2011 do 31. augusta 2013 bolo zaplatené v správnej výške a včas.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. 9. 2013 do 31. 12. 2013 bolo zaplatené v nesprávnej výške, pričom suma dlžného poistného na poistenie v nezamestnanosti je v úhrne nižšia ako 5 eur. Na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti sa započíta celé obdobie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013, vrátane obdobia od 1. 9. 2013 do 31. 12. 2013, pretože nedoplatok na poistnom je v úhrne nižší ako 5 eur a k zaradeniu klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie došlo po 31. decembri 2013.

Príklad č. 2

Zaradenie klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 31. decembra 2013.

Posudzované obdobie - od 31. decembra 2010 do 30. decembra 2013.

Dosiahnutá doba poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období:

Dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti od 1. januára 2011 do 30. decembra 2013.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. januára 2011 do 31. augusta 2013 bolo zaplatené v správnej výške a včas.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. 9. 2013 do 30. 12. 2013 bolo zaplatené v nesprávnej výške, pričom suma dlžného poistného na poistenie v nezamestnanosti je v úhrne nižšia ako 5 eur. Na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti sa obdobie dobrovoľného

poistenia v nezamestnanosti od 1. 9. 2013 do 30. 12. 2013 nezapočíta napriek nedoplatku na poistnom v úhrne nižšom ako 5 eur a to z dôvodu, že k zaradeniu klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie došlo pred 1. januárom 2014.

Ak je **súčet dlžného poistného** na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti **v úhrne nižší ako 5 eur** v posudzovanom období troch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, **zohľadnia sa** pri posúdení nároku na dávku v nezamestnanosti **všetky kalendárne mesiace** trvania dobrovoľného poistenia, tzn. aj tie, za ktoré nebolo zaplatené poistné v správnej výške v poslednej lehote splatnosti súvislého dobrovoľného poistenia.

Príklad č. 3

Zaradenie klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. januára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

Dosiahnutá doba poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období:

- povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca od 1. januára 2011 do 30. mája 2012
- dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. januára 2013 do 31. augusta 2013 bolo zaplatené v správnej výške a včas.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. 9. 2013 do 31. 12. 2013 bolo zaplatené v nesprávnej výške, avšak suma dlžného poistného na poistenie v nezamestnanosti za toto obdobie je v úhrne nižšia ako 5 eur. Na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti sa započíta okrem povinného poistenia v nezamestnanosti aj obdobie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013, vrátane obdobia, za ktoré nebolo zaplatené poistné v správnej výške.

Ak je **súčet dlžného poistného** na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti **v úhrne rovný alebo vyšší ako 5 eur EUR** v posudzovanom období troch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie, **zohľadnia sa** pri posúdení nároku na dávku v nezamestnanosti **len tie kalendárne mesiace** trvania dobrovoľného poistenia, **za ktoré je zaplatené poistné v správnej výške a v poslednej lehote splatnosti poistného.**

Príklad č. 4

Zaradenie klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. januára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

Dosiahnutá doba poistenia v nezamestnanosti v posudzovanom období:

- povinné poistenie v nezamestnanosti zamestnanca od 1. januára 2011 do 30. mája 2012
- dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti od 1. januára 2013 do 31. decembra 2013.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. januára 2013 do 31. augusta 2013 bolo zaplatené v správnej výške a včas.

Poistné na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti za obdobie od 1. septembra 2013 do 31. decembra 2013 bolo zaplatené v nesprávnej výške, pričom suma dlžného poistného na poistenie v nezamestnanosti za toto obdobie je v úhrne 10 eur. Na posúdenie nároku na dávku v nezamestnanosti sa započíta okrem povinného poistenia v nezamestnanosti iba obdobie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti od 1. 1. 2013 do 31. 8. 2013, t. j. obdobie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti, za ktoré nebolo zaplatené poistné v správnej výške, sa nezapočíta.

Pri posudzovaní nároku na dávku v nezamestnanosti pri zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie po skončení pracovného pomeru uzavretého na dobu určitú sa skúma výška nedoplatku na poistnom na dobrovoľné poistenie v nezamestnanosti v štvorročnom posudzovanom období. Len na doplnenie uvádzame, že zmena nastáva aj pri zániku dobrovoľných sociálnych poistení, t. j. aj dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti. Ak si v súčasnosti dobrovoľne poistené osoby svoju povinnosť platiť poistné na dobrovoľné poistenia neplnili, ich nedoplatok na poistnom narastal, avšak neplatenie poistného neviedlo k zániku ich dobrovoľných poistení. Od 1. januára 2014 môžu dobrovoľné poistenia, vrátane dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti zaniknúť, ak nebude pravidelne platené poistné na tieto poistenia. K zániku dobrovoľného poistenia dôjde, ak dobrovoľne poistená osoba nezaplatí aspoň štyri poistné za dva po sebe nasledujúce kalendárne mesiace a to najneskôr do konca tretieho kalendárneho mesiaca.

Určenie výšky dávky v nezamestnanosti osôb čerpajúcich materskú a rodičovskú dovolenku

Novela od 1. januára 2014 zavádza vyššiu ochranu osôb čerpajúcich materskú a rodičovskú dovolenku v posudzovanom období pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie. V doterajšej v praxi sa stávalo, že napr. mamičky, ktoré vo svojom hlavnom zamestnaní čerpali rodičovskú dovolenku, vykonávali práce v menšom rozsahu a za nižší príjem. Takéto práce vykonávali zväčša na základe dohody o vykonaní práce alebo dohody o pracovnej činnosti, ktoré od 1. januára 2013 zakladajú povinné poistenie v nezamestnanosti v prípade dohodnutého pravidelného mesačného odmeňovania. Následne, keď sa stali nezamestnanými, sa im tento nižší príjem odrádzal v určení výšky dávky v nezamestnanosti, čo viedlo k priznávaniu nízkych dávok v nezamestnanosti.

Ak by počas rodičovskej dovolenky podľa súčasného právneho stavu takýto nízky príjem z dohody klientka nedosahovala a do rozhodujúceho obdobia na zistenie denného vymeriavacieho základu by zasahovalo iba obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky, denný vymeriavací základ by sa zisťoval z obdobia zamestnania pred nástupom na rodičovskú dovolenku. To platí aj pri opakovanom čerpaní rodičovskej dovolenky, pri tzv. reťazových pôrodoch, kedy rodičovská dovolenka bezprostredne nadväzuje na obdobie poistenia v nezamestnanosti zamestnanca počas poskytovania materského. V takomto prípade by sa denný vymeriavací základ zisťoval z obdobia zamestnania pred nástupom na prvú rodičovskú dovolenku. Pre zabezpečenie zvýšenej ochrany takýchto osôb pre prípad

nezamestnanosti sa podľa novej právnej úpravy **na vymeriavací základ zamestnanca, ktorý dosiahol v období materskej dovolenky alebo rodičovskej dovolenky**, pri určení denného vymeriavacieho základu na určenie sumy dávky v nezamestnanosti **nebude prihliadať**, ak by na základe neho určený denný vymeriavací základ bol nižší ako denný vymeriavací základ určený z obdobia zamestnania pred nástupom na rodičovskú dovolenku. Pri zaradení klienta do evidencie uchádzačov o zamestnanie po 31. decembri 2013 sa bude porovnávať, aká výška dávky v nezamestnanosti by bola určená z vymeriavacích základov dosahovaných v období, počas ktorého čerpajú v jednom zo svojich zamestnaní materskú a rodičovskú dovolenku, a aká výška dávky v nezamestnanosti by bola určená z obdobia pred nástupom na rodičovskú dovolenku. Dávka v nezamestnanosti bude následne vypočítaná z vyššieho denného vymeriavacieho základu.

Na uplatnenie takéhoto postupu je nevyhnutné splnenie viacerých podmienok súčasne. Sú nimi:

- **zaradenie** žiadateľa o dávku v nezamestnanosti **do evidencie** uchádzačov o zamestnanie **po 31. decembri 2013**, t. j. najskôr 1. januára 2014,
- **splnenie podmienok nároku na dávku v nezamestnanosti a nároku na jej výplatu**,
- v rozhodujúcom období dvoch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie je dosiahnutý **príjem**, ktorý je vymeriavacím základom na platenie poistného na poistenie v nezamestnanosti a je **dosiahnutý v období čerpania rodičovskej dovolenky** v ďalšom zamestnaní klienta a/alebo je dosiahnutý **v období čerpania materskej dovolenky bez nároku na materské** z akéhokoľvek zamestnania,
- v rozhodujúcom období dvoch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nie je obdobie povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnaca, ktoré sa neprelína s obdobím materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, t. j. obdobie poistenia, ktoré zasahuje mimo obdobia materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky,
- v rozhodujúcom období dvoch rokov pred zaradením do evidencie uchádzačov o zamestnanie nie je obdobie dobrovoľného poistenia v nezamestnanosti.

Pre ľahšie pochopenie tejto náročnej problematiky nasleduje niekoľko názorných príkladov.

Príklad č. 5

Zaradenie klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie pred 1. januárom 2014, napr. 10. decembra 2013.

Bez ohľadu na akýkoľvek skutkový stav v rozhodujúcom období od 10. decembra 2011 do 9. decembra 2013, nie je možné použiť právnu úpravu zavedenú novelou a účinnú od 1. januára 2014, pretože rozhodujúca skutočnosť, ktorou je zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie nastala pred 1. januárom 2014.

V tomto prípade nebola splnená základná podmienka na aplikovanie novej právnej úpravy účinnej od 1. januára 2014, ktorou je zaradenie do evidencie uchádzačov o zamestnanie počas účinnosti tejto novely, takže najskôr od 1. januára 2014. Pri zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie ešte v roku 2013 sa nárok na dávku v nezamestnanosti ako i jej výška určuje podľa

právnej úpravy účinnej v roku 2013 aj v prípade, ak by bola žiadosť o dávku v nezamestnanosti podaná a o dávke v nezamestnanosti by sa rozhodovalo až v roku 2014.

Príklad č. 6

Zaradenie klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. januára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

Podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti a nároku na jej výplatu sú splnené.

Rozhodujúce obdobie - od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013.

Pracovný pomer klientky trval od 1. marca 2006 do 31. decembra 2013 s príjmom 500 eur mesačne. V tomto pracovnom pomere čerpala rodičovskú dovolenku od 1. novembra 2011 do 31. decembra 2013.

Dohoda o vykonaní práce s pravidelným príjmom 300 eur mesačne trvala od 1. marca 2013 do 31. augusta 2013.

Do rozhodujúceho obdobia od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013 spadá:

- *obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013 a*
- *dohoda o vykonaní práce od 1. marca 2013 do 31. augusta 2013.*

Porovná sa denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 300 eur mesačne z dohody o vykonaní práce od 1. marca 2013 do 31. augusta 2013 a denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 500 eur mesačne z pracovného pomeru z posunutého rozhodujúceho obdobia pred začiatok čerpania rodičovskej dovolenky od 1. novembra 2009 do 31. októbra 2011. Denný vymeriavací základ určený z príjmu z pracovného pomeru z posunutého rozhodujúceho obdobia pred začiatok čerpania rodičovskej dovolenky je vyšší a výška dávky v nezamestnanosti sa tak určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich začiatku prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky.

Príklad č. 7

Skutkový stav je rovnaký ako v príklade č. 6 s tým rozdielom, že v pracovnom pomere klientka dosahovala z dôvodu nižšieho fondu pracovného času mesačný príjem 200 EUR mesačne a z dohody o vykonaní práce pravidelný mesačný príjem v sume 500 EUR.

Porovná sa denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 500 EUR mesačne z dohody o vykonaní práce od 1. marca 2013 do 31. augusta 2013 a denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 200 EUR mesačne z pracovného pomeru z posunutého rozhodujúceho obdobia pred začiatok čerpania rodičovskej dovolenky od 1. novembra 2009 do 31. októbra 2011. Denný vymeriavací základ určený z príjmu z dohody o vykonaní práce od 1. 3. 2013 do 31. 8. 2013 je vyšší a výška dávky v nezamestnanosti sa tak určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich zaradeniu klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie, do ktorého spadá iba príjem z tejto dohody.

Vo vyššie uvedených príkladoch sa porovnáva určený denný vymeriavací základ z príjmov z jedného zamestnania dosahovaných v období, počas ktorého zamestnankyňa čerpá v jej ďalšom zamestnaní rodičovskú dovolenku, s denným vymeriavacím základom určeným z príjmov dosahovaných pred nástupom na rodičovskú dovolenku. Dávka v nezamestnanosti bude následne vypočítaná z vyššieho denného vymeriavacieho základu.

Príklad č. 8

Zaradenie klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. januára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. januára 2011 do 31. decembra 2013.

Podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti a nároku na jej výplatu sú splnené.

Rozhodujúce obdobie - od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013.

Pracovný pomer klientky trval od 1. marca 2006 do 31. decembra 2013 s príjmom 500 eur mesačne.

Klientka v tomto pracovnom pomere čerpala:

- *materskú dovolenku od 14. augusta 2008 do 25. februára 2009,*
- *rodičovskú dovolenku od 26. februára 2009 do 5. decembra 2010,*
- *materskú dovolenku od 6. decembra 2010 do 31. júla 2011 a*
- *rodičovskú dovolenku od 1. augusta 2011 do 31. decembra 2013.*

Dohoda o vykonaní práce s pravidelným príjmom 300 eur mesačne trvala od 1. marca 2013 do 31. augusta 2013.

Do rozhodujúceho obdobia od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013 spadá:

- *obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky od 1. januára 2012 do 31. decembra 2013 a*
- *dohoda o vykonaní práce od 1. marca 2013 do 31. augusta 2013.*

Porovná sa denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 300 eur mesačne z dohody o vykonaní práce od 1.3.2013 do 31.8.2013 a denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 500 eur mesačne z pracovného pomeru z posunutého rozhodujúceho obdobia pred začiatok čerpania prvej rodičovskej dovolenky od 26.2.2007 do 25.2.2009. Denný vymeriavací základ určený z príjmu z pracovného pomeru z posunutého rozhodujúceho obdobia pred začiatok čerpania prvej rodičovskej dovolenky je vyšší a výška dávky v nezamestnanosti sa tak určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich začiatku prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti z dôvodu čerpania prvej rodičovskej dovolenky, čiže z obdobia od 26. 2. 2007 do 25. 2. 2009.

Príklad č. 9

Skutkový stav je rovnaký ako v príklade č. 8 s tým rozdielom, že v pracovnom pomere klientka dosahovala z dôvodu nižšieho fondu pracovného času mesačný príjem 200 eur mesačne a z dohody o vykonaní práce pravidelný mesačný príjem v sume 500 eur.

Porovná sa denný vymeriavací základ určený z príjmu výške 300 eur mesačne z dohody o vykonaní práce od 1. 3.2013 do 31.8.2013 a denný vymeriavací základ určený z príjmu vo výške 200 eur mesačne z pracovného pomeru z posunutého rozhodujúceho obdobia pred začiatok čerpania prvej rodičovskej dovolenky 26.2.2007 do 25.2.2009. Denný vymeriavací základ určený z príjmu z dohody o vykonaní práce je vyšší a výška dávky v nezamestnanosti sa tak určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich zaradeniu klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Ak mamička nastupuje ešte počas dočerpávania jednej rodičovskej dovolenky na ďalšiu materskú dovolenku a následne na rodičovskú dovolenku, je možné v jej prípade pri určovaní výšky dávky v nezamestnanosti zohľadniť jej príjmy z obdobia pred nástupom na prvú rodičovskú dovolenku. V príkladoch č. 8 a 9 sa porovnáva denný vymeriavací základ určený z príjmov z jedného zamestnania dosahovaných v období, počas ktorého zamestnankyňa čerpá v jej ďalšom zamestnaní rodičovskú dovolenku, s denným vymeriavacím základom určeným z príjmov dosahovaných pred nástupom na prvú rodičovskú dovolenku. Dávka v nezamestnanosti bude následne vypočítaná z vyššieho denného vymeriavacieho základu.

Príklad č. 10

Zaradenie klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. februára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. februára 2011 do 31. januára 2014.

Podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti a nároku na jej výplatu sú splnené.

Rozhodujúce obdobie - od 1. februára 2012 do 31. januára 2014.

Pracovný pomer klientky trval od 1. marca 2006 do 31. decembra 2013 s príjmom 500 eur mesačne. V tomto pracovnom pomere čerpala rodičovskú dovolenku od 1. novembra 2011 do 31. decembra 2013.

Dohoda o vykonaní práce s pravidelným príjmom 300 eur mesačne trvala od 1. marca 2013 do 31. januára 2014.

Do rozhodujúceho obdobia od 1. februára 2012 do 31. januára 2014 spadá:

- *obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky od 1. februára 2012 do 31. decembra 2013 a*
- *dohoda o vykonaní práce od 1. marca 2013 do 31. januára 2014.*

V tomto prípade nedôjde k porovnaniu denných vymeriavacích základov, pretože do rozhodujúceho obdobia spadá aj také obdobie poistenia v nezamestnanosti, ktoré sa neprelína s obdobím materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky. Výška dávky v nezamestnanosti sa určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich zaradeniu klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Príklad č. 11

Zaradenie klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie - 1. februára 2014.

Posudzované obdobie - od 1. februára 2011 do 31. januára 2014.

Podmienky nároku na dávku v nezamestnanosti a nároku na jej výplatu sú splnené.

Rozhodujúce obdobie - od 1. februára 2012 do 31. januára 2014.

Pracovný pomer klientky trval od 1. marca 2006 do 31. decembra 2013 s príjmom 500 EUR mesačne. V tomto pracovnom pomere čerpala rodičovskú dovolenku od 1. novembra 2011 do 28. decembra 2013. Za obdobie od 29. decembra 2013 do 31. decembra 2013 dosiahla vymeriavacie základy.

Do rozhodujúceho obdobia od 1. februára 2012 do 31. januára 2014 spadá obdobie

- *prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky od 1. februára 2012 do 28. decembra 2013 a*
- *obdobie poistenia v nezamestnanosti od 29. decembra 2013 do 31. decembra 2013 s dosiahnutým vymeriavacím základom.*

Pretože do rozhodujúceho obdobia spadá obdobie poistenia v nezamestnanosti s dosiahnutým vymeriavacím základom, ktoré sa neprelína s obdobím materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, výška dávky v nezamestnanosti sa určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich zaradeniu klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie.

Vo vyššie uvedených príkladoch sa denný vymeriavací základ na určenie výšky dávky v nezamestnanosti určí z rozhodujúceho obdobia dvoch rokov predchádzajúcich zaradeniu klientky do evidencie uchádzačov o zamestnanie, pretože do rozhodujúceho obdobia zasahuje obdobie poistenia v nezamestnanosti, ktoré je mimo obdobia materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky. Príklady uvedené v tomto článku riešia základné modelové situácie. V niektorom z nasledujúcich čísel Sociálneho poistenia je možné sa k tejto téme vrátiť a rozobrať ďalšie špecifické situácie.

JUDr. Zuzana Kamenistá,

odd. metodiky poistenia v nezamestnanosti a garančného poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Uplatnenie nároku na úrazovú dávku v príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne ako aj pred iným orgánom v súvislosti s následným posúdením premlčania nároku na jej výplatu

Hmotnoprávny spôsob ako aj procesný postup pri uplatňovaní nárokov, ktoré vzniknú poškodenému zamestnancovi (ďalej len „poškodený“), prípadne aj inej fyzickej osobe (ďalej len „iná oprávnená osoba“) vymedzenej zákonom o sociálnom poistení v súvislosti s poškodením zdravia

v dôsledku utrpeného pracovného úrazu, resp. zistenej a priznanej choroby z povolania upravuje zákon o sociálnom poistení. Podľa neho sa samostatne posudzuje nárok na dávku z úrazového poistenia ako aj nárok na jej výplatu. Uplatnenie týchto nárokov nie je a ani nemôže byť časovo neobmedzené a práve z tohto dôvodu zákon obsahuje vo svojich ustanoveniach inštitút premlčania. Tu je potrebné si uvedomiť, že zatiaľ čo nárok na úrazovú dávku premlčateľný nie je, nárok na výplatu tejto dávky možno premlčať zo strany Sociálnej poisťovne ako orgánu zriadeného na rozhodovanie o úrazových dávkach.

Zákon ustanovuje trojročnú premlčaciu lehotu, pričom doslovne uvádza, že **nárok na výplatu dávky alebo jej časti sa premlčí** uplynutím troch rokov odo dňa, za ktorý dávka alebo jej časť patrili, pričom táto lehota neplynie (spočíva) počas konania o dávke.

Toto zákonné vymedzenie inštitútu premlčania v praxi znamená, že nárok na úrazovú dávku si poškodený **musí uplatniť do troch rokov od jeho vzniku**. Rozhodujúcou skutočnosťou, určujúcou začiatok plynutia trojročnej premlčacej lehoty, je teda vznik nároku na úrazovú dávku, ktorý môže byť odlišný od dátumu vzniku pracovného úrazu, resp. od dátumu prvého zistenia choroby z povolania.

Príklad:

- poškodený utrpel pracovný úraz dňa 14.05.2006,
- lekársky posudok na účely hodnotenia náhrady za bolesť mu bol prvýkrát vystavený dňa 01.01.2007 (*poznámka*: lekársky posudok sa vystavuje až po ustálení zdravotného stavu poškodeného, kedy možno bolesť najskôr ohodnotiť a tento dátum je zároveň dátumom vzniku nároku poškodeného na náhradu za bolesť)
- poškodený požiadal príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne o posúdenie nároku na náhradu za bolesť dňa 15.09.2009.

Záver:

- nárok na výplatu náhrady za bolesť nemôže konajúca pobočka Sociálnej poisťovne považovať za premlčaný, pretože poškodený si nárok na náhradu za bolesť uplatnil podaním žiadosti počas plynutia premlčacej lehoty, ktorá by inak uplynula dňa 01.01.2010, ale v dôsledku podanej žiadosti sa jej ďalšie plynutie zastavilo.

Občas sa však stáva, že po utrpení pracovného úrazu zamestnávateľ zodpovedný za jeho vznik popiera skutočnosť, že ide o úraz pracovný v zmysle zákona o sociálnom poistení.

Vzhľadom na to, že Sociálna poisťovňa je takýmto vyhlásením zamestnávateľa viazaná a najmä vzhľadom na to, že ide o pracovnoprávny spor medzi poškodeným a zamestnávateľom, poškodený tak nemá inú možnosť ako žiadať všeobecný súd o jednoznačné určenie, že utrpený úraz je úrazom pracovným. Tu je potrebné si uvedomiť, že počas súdneho konania o uznanie úrazu za pracovný plynie zároveň aj trojročná premlčacia lehota na uplatnenie si nároku na úrazovú dávku. Zastavenie plynutia premlčacej lehoty môže nastať jedine uplatnením si nároku na úrazovú dávku, teda podaním

žiadosti. Uplatnenie si nároku na úrazovú dávku je nevyhnutné predovšetkým s prihladením na dĺžku samotného konania pred súdom.

Príklad:

- poškodený utrpel pracovný úraz dňa 14.05.2006,
- lekársky posudok na účely hodnotenia náhrady za bolesť mu bol prvýkrát vystavený dňa 01.01.2007,
- poškodený sa žalobou podanou na súde dňa 20.06.2006 domáhal uznania úrazu za pracovný,
- právoplatným rozhodnutím súdu, zo dňa 08.01.2012 bol úraz poškodeného označený a uznaný za pracovný, za ktorý zodpovedá v celom rozsahu jeho zamestnávateľ,
- poškodený požiadal príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne o posúdenie nároku na náhradu za bolesť dňa 11.01.2012.

Záver:

- nárok na výplatu náhrady za bolesť môže konajúca pobočka Sociálnej poisťovne považovať za premlčaný, keďže poškodený si nárok uplatnil podaním žiadosti po uplynutí premlčacej lehoty, ktorej posledný deň pripadol na 01.01.2010,
- napriek prvotnému popretiu pracovného charakteru úrazu zodpovedným zamestnávateľom je potrebné, aby si poškodený svoj nárok na úrazovú dávku uplatnil v konaní pred príslušnou pobočkou Sociálnej poisťovne, ktorá prebiehajúce dávkové konanie preruší zo zákona, a to práve z dôvodu predbežnej otázky (konanie pred súdom o určenie úrazu za pracovný). Samotné podanie žiadosti má tak zásadný význam pre zastavenie plynutia premlčacej lehoty.

Poslednou, z aplikačnej praxe vyplývajúcou možnosťou posúdenia premlčania nároku na výplatu úrazovej dávky je jej uplatnenie poškodeným v konaní pred súdom. Inak povedané k uplatneniu nároku na úrazovú dávku síce došlo, ale na nesprávnom orgáne (na súde). Vzhľadom na to, že v zmysle Občianskeho súdneho poriadku právne účinky spojené s podaním návrhu zostávajú zachované aj v prípade, ak sa konanie začalo na nesprávnom orgáne (na súde), skutočnosť, ktorá má za následok zastavenie plynutia premlčacej lehoty, je podanie žalobného návrhu pred súdom (nie podanie žiadosti o úrazovú dávku pred príslušnou pobočkou Sociálnej poisťovne).

Príklad:

- poškodený utrpel pracovný úraz dňa 14.05.2006,
- lekársky posudok na účely hodnotenia náhrady za bolesť mu bol prvýkrát vystavený dňa 01.01.2007,
- poškodený sa žalobou podanou na súde dňa 20.06.2006 domáhal priznania náhrady za bolesť,
- právoplatným rozhodnutím súdu, zo dňa 08.01.2012 bolo konanie v tejto časti zastavené a vec bola postúpená Sociálnej poisťovni,

- poškodený požiadal príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne o posúdenie nároku na náhradu za bolesť dňa 11.01.2012.

Záver:

- nárok na výplatu náhrady za bolesť nemôže konajúca pobočka Sociálnej poisťovne považovať za premlčaný, nakoľko poškodený si nárok na náhradu za bolesť uplatnil počas plynutia premlčacej lehoty (dňa 20.06.2006), ktorá by inak uplynula dňa 01.01.2010,
- rozhodujúcim okamihom pre zastavenie plynutia trojročnej premlčacej lehoty je okamih podania žalobného návrhu.

Záverom možno konštatovať, že pre poškodeného, resp. pre inú oprávnenú osobu je mimoriadne dôležité, aby si svoj nárok na úrazovú dávku **uplatnila bezodkladne po vzniku nároku** (napr. po vydaní lekárskeho posudku na účely náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, po vystavení dokladu o úhrade liečebných nákladov, či vynaložení nákladov spojených s pohrebom) a to aj napriek tomu, že úraz nie je uznaný zo strany zodpovedného zamestnávateľa ako pracovný alebo napriek tomu, že poškodený, resp. iná oprávnená osoba momentálne nie je schopná preukázať inú skutočnosť potrebnú pre riadne a zákonné posúdenie jej nároku na úrazovú dávku.

JUDr. Peter Hricko,
odbor úrazového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

PORADŇA

Starobný dôchodok a práca v Rakúsku

Narodila som sa 20. marca 1955 a vychovala dve deti. V roku 2007 som sa presťahovala do Rakúska, kde pracujem dodnes, t. j. približne sedem rokov. Odkedy mi vznikne nárok na starobný dôchodok zo Slovenskej republiky? Budú mi do slovenského dôchodku započítané aj roky, počas ktorých som pracovala v Rakúskej republike? Kde mám podať žiadosť o dôchodok zo Slovenskej republiky?

Podľa v súčasnosti platných právnych predpisov Slovenskej republiky má poistenec nárok na starobný dôchodok, ak bol dôchodkovo poistený najmenej 15 rokov a dovŕšil dôchodkový vek. Dôchodkový vek ženy, ktorá sa narodila v roku 1955 a vychovala dve deti, sa vo Vašom prípade určí dovŕšením 60 rokov a troch mesiacov, t.j. dovŕšite ho 20. júna 2015.

Každý zo štátov Európskeho hospodárskeho priestoru alebo Švajčiarskej konfederácie, v ktorých poistenec získal aspoň jeden rok obdobia dôchodkového poistenia a splnil podmienky nároku na dôchodok stanovené právnymi predpismi platnými na ich území, bude vyplácať dôchodok

v sume zodpovedajúcej získanému obdobiu dôchodkového poistenia. Z toho vyplýva, že na priznanie dôchodku za obdobie dôchodkového poistenia, ktoré ste získali podľa právnych predpisov Rakúskej republiky, bude príslušná inštitúcia sociálneho zabezpečenia Rakúskej republiky. Keďže máte bydlisko v Rakúsku, v súlade s koordinačnými nariadeniami EÚ bude potrebné žiadosť o dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky podať v inštitúcii sociálneho zabezpečenia príslušnej podľa miesta Vášho bydliska v Rakúsku. Príslušná rakúska inštitúcia sociálneho zabezpečenia následne postúpi Vašu žiadosť o dôchodok Sociálnej poisťovni, ktorá rozhodne o Vašom nároku na starobný dôchodok z dôchodkového poistenia Slovenskej republiky.

JUDr. Zuzana Chudá,
sekcia dôchodkového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Nepoberanie rodičovského príspevku matkou dieťaťa pri nároku na materské iného poistenca

Iný poistenec-otec dieťaťa, ktorý prevzal dieťa do starostlivosti po dohode s matkou dieťaťa si chce uplatniť nárok na materské od 30. júla 2013, pričom matka dieťaťa poberala rodičovský príspevok do 31. júla 2013. Bude mať otec dieťaťa nárok na materské za júl 2013? Je nutné, aby Sociálnej poisťovni predložil potvrdenie z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o nepoberaní rodičovského príspevku matkou dieťaťa?

Sociálna poisťovňa v takýchto prípadoch vždy vyžaduje potvrdenie z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny o tom, že matka nepoberá rodičovský príspevok. Bez potvrdenia nárok na materské neprizná. Ak úrad práce, sociálnych vecí a rodiny potvrdí, že matke bol vyplatený rodičovský príspevok do 31. júla 2013, nárok na materské za júl 2013 otcovi dieťaťa nevznikne.

Mgr. Katarína Dokupilová,
odd. metodiky nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Nárok starej matky dieťaťa na materské

Moje sestre, ktorá študuje na vysokej škole, sa narodí za tri mesiace dieťa. Môže požiadať o materské naša matka, ktorá pracuje neprerušene už vyše 40 rokov?

Nárok na materské si môže okrem matky dieťaťa uplatniť aj iný poistenec, musia však byť zároveň splnené podmienky, ktoré ustanovuje zákon o sociálnom poistení. Okrem otca dieťaťa a manžela matky si môže nárok na materské uplatniť iba fyzická osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti a o dieťa sa stará na základe rozhodnutia príslušného orgánu. Vzhľadom na to by Vašej matke vznikol nárok na materské v súvislosti so starostlivosťou o dieťa, ktoré porodí Vaša sestra (jej dcéra) iba v prípade, ak by bolo toto dieťa rozhodnutím súdu zverené do jej starostlivosti. Zároveň upozorňujeme na skutočnosť, že Vaša matka musí splniť rovnaké podmienky nároku na materské, aké musia byť splnené v prípade uplatnenia nároku na materské matkou dieťaťa. To znamená, že

musí byť v deň prevzatia dieťaťa do svojej starostlivosti nemocensky poistená, príp. jej musí plynúť ochranná lehota (v prípade iného poistenca spravidla sedem dní po zániku nemocenského poistenia) a musí splniť podmienku 270 dní nemocenského poistenia v posledných dvoch rokoch ku dňu prevzatia dieťaťa do starostlivosti. Ďalšou podmienkou nároku na materské v prípade zamestnankyne je absencia príjmu v období starostlivosti o dieťa z nemocenského poistenia zamestnankyne, z ktorého si uplatňuje nárok na materské.

Ing. Diana Ďurišová,
odd. metodiky nemocenského poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Nárok na úrazový príplatok a PN-ka v ochrannej lehote

Mám nárok na úrazový príplatok v prípade, že dočasná pracovná neschopnosť v súvislosti s pracovným úrazom mi začala v ochrannej lehote?

Podľa zákona o sociálnom poistení zamestnanec zamestnávateľa podľa § 16, ktorý bol v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania uznaný za dočasne práceneschopného, má nárok na úrazový príplatok od prvého dňa dočasnej pracovnej neschopnosti, ak má nárok na náhradu príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti podľa osobitného predpisu alebo nárok na výplatu nemocenského z nemocenského poistenia.

Rozhodujúcou skutočnosťou na vznik nároku na úrazový príplatok je vznik dočasnej pracovnej neschopnosti v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Preto sa Jednou z podmienok je aj splnenie podmienky statusu zamestnanca - je potrebné skúmať či poškodený spĺňa status zamestnanca ku dňu, od ktorého je uznaný za dočasne práceneschopného. Podľa Vami uvádzaných skutočností v deň, od ktorého Vás lekár uznal za dočasne práceneschopného, ste neboli zamestnancom žiadneho zamestnávateľa, preto ste nemali k tomuto dňu status zamestnanca a z tohto dôvodu nespĺňate základnú podmienku nároku na úrazový príplatok. Na základe týchto skutočností nebudete mať nárok na úrazový príplatok v súvislosti s dočasnou pracovnou neschopnosťou, ktorá začala v ochrannej lehote napriek tomu, že táto dočasná pracovná neschopnosť je dôsledku utrpeného pracovného úrazu.

Ing. Renáta Harviľáková,
odd. metodiky úrazového poistenia,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[\[na začiatok dokumentu\]](#)

Postup posudkového lekára pri kontrole posudzovania spôsobilosti na prácu

Akým spôsobom vykonáva posudkový lekár kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu u ošetrojúceho lekára?

Sociálna poisťovňa postupuje podľa zákona o sociálnom poistení. Kontrola posudzovania spôsobilosti na prácu v prípade dočasnej pracovnej neschopnosti poistenca zahŕňa kontrolu odbornej úrovne posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom a kontrolu diagnostického a liečebného procesu vo vzťahu k dĺžke trvania dočasnej pracovnej neschopnosti.

Kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu vykonáva posudkový lekár Sociálnej poisťovne na pracovisku ošetrojúceho lekára, najmenej raz za štyri týždne trvania dočasnej pracovnej neschopnosti poistenca. V odôvodnených prípadoch sa môže kontrola vykonať na inom mieste určenom dohodou medzi posudkovým lekárom a ošetrojúcim lekárom. Na vykonanie kontroly je ošetrojúci lekár povinný, o.i. najmä predložiť zdravotnú dokumentáciu posudzovanej fyzickej osoby. Zdravotná dokumentácia obsahuje:

- osobné údaje osoby, ktorej sa poskytuje zdravotná starostlivosť, v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, adresa bydliska a zdravotné údaje potrebné na zistenie anamnézy,
- údaje o poučení a informovanom súhlase,
- údaje o chorobe osoby, o priebehu a výsledkoch vyšetrení, liečby a ďalších významných okolnostiach súvisiacich so zdravotným stavom osoby a s postupom pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti,
- údaje o rozsahu poskytnutej zdravotnej starostlivosti,
- údaje o službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti,
- údaje o dočasnej práceneschopnosti pre chorobu a úraz a skutočnosti dôležité na posúdenie zdravotnej spôsobilosti na výkon práce,
- epidemiologicky závažné skutočnosti,
- identifikačné údaje zdravotnej poisťovne a identifikačné údaje poskytovateľa.

Zdravotnú dokumentáciu vedie ako celok všeobecný lekár. Za jej zabezpečenie zodpovedá poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorý je povinný ukladať a ochraňovať zdravotnú dokumentáciu tak, aby nedošlo k jej poškodeniu, strate, zničeniu alebo k zneužitiu. Všetky údaje, týkajúce sa zdravotného stavu pacienta, majú byť evidované a založené v zdravotnej dokumentácii, ktorú vedie všeobecný lekár. V prípade, ak odborné lekárske nálezy nie sú založené v zdravotnej dokumentácii, je potrebné, aby všetky relevantné údaje z odborných lekárskeho nálezov boli v zdravotnej dokumentácii zaznamenané. Na základe správne vedenej zdravotnej dokumentácie posudkový lekár správne a objektívne posudzuje zdravotný stav pacienta, resp. vykonáva kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu.

Ošetrojúci lekár je povinný taktiež predložiť potvrdenie o dočasnej pracovnej neschopnosti, umožniť vykonanie kontroly v termíne určenom posudkovým lekárom, predvolať posudzovanú fyzickú osobu na kontrolu, ak posudkový lekár neurčí inak, prerokovať trvanie dočasnej pracovnej neschopnosti posudzovanej fyzickej osoby, ak trvá dlhšie ako 21 dní, prerokovať s pobočkou Sociálnej poisťovne vývoj obnovy pracovnej schopnosti každého poistenca, ktorého dočasná pracovná neschopnosť trvá dlhšie ako 26 týždňov a prerokovať s pobočkou vývoj obnovy pracovnej schopnosti poistenca, ktorého dočasná pracovná neschopnosť má trvať dlhšie ako 52 týždňov.

Ošetrojúci lekár je osoba, ktorá potvrdzuje skutočnosti rozhodujúce na nárok na dávku, na jej výplatu alebo jej sumu. V prípade nesprávneho potvrdenia uvedených skutočností je ošetrojúci lekár povinný nahradiť neprávom vyplatené sumy.

Mgr. Jana Besedová,
odbor lekárskej posudkovej činnosti,
Sociálna poisťovňa, ústredie

[[*na začiatok dokumentu*](#)]